

VENDIM
Nr. 32, datë 19.5.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Illir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 13.5.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 10 (L) 2024 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Luan Mumajesi, Isuf Mumajesi, Majlinda Mumajesi, Enver Mumajesi, Pullumb Mumajesi, të përfaqësuar nga avokatët Virtyt Sokoli dhe Erjon Syziu, me prokurë të posaçme.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Avokatura e Shtetit, përfaqësuar nga avokatet e shtetit Irma Qosja dhe Valbona Legisi

Agjencia e Trajtimit të Pronave, në mungesë,

Petrit Mumajesi, Besnik Mumajesi, Fatbardha Mumajesi, Arben Mumajesi, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-1060 (115), datë 13.3.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Kthimi i çështjes për rigjykim në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë, me tjetër trup gjykues.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 41, 42, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të saj; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Marjana Semini, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuësve (*kërkuësit*) të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Avokaturës së Shtetit, i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim nga subjektet e interesuara, Agjencia e Trajtimit të Pronave (*ATP*), Petrit Mumajesi, Besnik Mumajesi, Fatbardha Mumajesi dhe Arben Mumajesi, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuësit dhe subjektet e interesuara Petrit Mumajesi, Besnik Mumajesi, Fatbardha Mumajesi dhe Arben Mumajesi janë trashëgimtarët ligjorë të subjektit të shpronësuar I.B. Bazuar në parashikimet

e ligjit nr. 9235, datë 27.9.2004, “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar (*ligji nr. 9235/2004*), kërkuesi Luan Mumajesi, në cilësinë e përfaqësuesit ligjor të trashëgimtarëve subjektit të shpronësuar, i është drejtuar organit shtetëror të ngarkuar nga ligji me një kërkesë për njohjen e së drejtës së pronës dhe kthimin e pronës së paluajtshme, tokë “truall”, me sipërfaqe 12,450 m², të ndodhur në lagjen “Xhami Sherif” (10 Korriku), Tiranë, të shpronësuar në mënyrë të padrejtë nga shteti.

2. Me vendimin nr. 365, datë 19.12.2008 (*vendimi nr. 365/2008*), Zyra Rajonale e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (ZRKKP), qarku Tiranë, ka njohur të drejtën e pronësisë së trashëgimtarëve ligjorë të subjektit të shpronësuar për pronën tokë “truall” 8.000 m², të drejtën e tyre të kompensimit për këtë sipërfaqe në një nga format e parashikuara nga neni 11 i ligjit nr. 9235/2004, si dhe të drejtën e parablerjes së objekteve brenda sipërfaqes së pronës, konkretisht të 5 bujtinave me sipërfaqet respektive.

3. Kundër vendimit të ZRKKP-së, Tiranë ka ushtruar ankim administrativ Avokatura e Shtetit (zyra vendore Tiranë), ndërsa kërkuesi Luan Mumajesi ka paraqitur kundërankim administrativ. Në zbatim të vendimit nr. 27, datë 26.5.2010 (*vendimi nr. 27/2010*) dhe në vijim edhe të vendimit nr. 43, datë 6.10.2011 (*vendimi nr. 43/2011*) të Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*), me të cilët u shfuqizuan ato dispozita të ligjit nr. 9235/2004, të cilat njihnin kompetencën e drejtorit të përgjithshëm të Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (AKKP) për shqyrtimin e ankimeve të Avokaturës së Shtetit ndaj vendimeve të zyrave rajonale në qarqe, me vendimin nr. 1492, datë 30.12.2011, drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ka deklaruar mungesën e juridiksionit administrativ dhe të kompetencës së AKKP-së për shqyrtimin e ankimit të Avokaturës së Shtetit ndaj vendimit nr. 365/2008 të ZRKKP-së, Tiranë.

4. Në vijim, në mbështetje të nenit 5 të ligjit nr. 10018, datë 13.11.2008, “Për Avokaturën e Shtetit” (*ligji nr. 10018/2008*), që njihje të drejtën e këtij institucioni për të përfaqësuar dhe mbrojtur interesat pasurorë të shtetit shqiptar përpara gjykatave vendase, si dhe të nenit 18 të ligjit nr. 9235/2004, që i njihje të drejtën për të bërë ankim në mbrojtje të këtyre interesave, Avokatura e Shtetit i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi ndaj AKKP-së dhe trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar, duke kërkuar anulimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë, me pretendimin se ky vendim ishte në kundërshtim me ligjin, pasi nuk provohej që subjekti i shpronësuar të ketë pasur të drejtën e pronësisë deri në datën 29.11.1944 dhe që prona t’i jetë marrë padrejtësisht nga shteti pas kësaj date. Gjatë gjykimit të çështjes së regjistruar për këtë padi, kërkuetit së bashku me trashëgimtarët e tjerë të subjektit të shpronësuar kanë paraqitur kundërpadi ndaj Avokaturës së Shtetit dhe AKKP-së, duke kërkuar ndryshimin e të njëjtit vendim të ZRKKP-së, Tiranë dhe njohjen e së drejtës së pronësisë për sipërfaqen e përgjithshme të truallit prej 12.450 m², kthimin fizik të truallit të lirë dhe njohjen e së drejtës së parablerjes të objekteve shtetërore që ndodhen brenda kësaj sipërfaqeje kur ato të privatizohen, me pretendimin se e drejta e pronësisë së subjektit të shpronësuar shtrihej në një sipërfaqe me të madhe se ajo e njohur nga ZRKKP-ja, Tiranë.

5. Në përfundim të gjykimit, me vendimin nr. 5743, datë 12.5.2014, gjykata e rrethit ka vendosur rrëzimin e padisë së Avokaturës së Shtetit, pranimin e kundërpadisë të trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar, ndryshimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë, njohjen pronarë të trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar I.B. për sipërfaqen “truall” prej 13.200 m², sipas kufizimeve përkatëse; kthimin atyre të sipërfaqeve 4.900 m² dhe 4.750 m², sipas aktit të ekspertimit dhe shtesës së tij; kompensimin e sipërfaqes 810 m² të zënë me rrugë kalimi; njohjen e së drejtës së parablerjes ose kompensimit në një nga format e parashikuara nga ligji nr. 9235/2004 për bujtinat me sipërfaqet respektive. Kundër këtij vendimi ka ushtruar ankim Avokatura e Shtetit, duke pretenduar, ndër të tjera, se kërkimi i kundërpadisë nuk kishte lidhje me atë të padisë e midis tyre nuk mund të bëhej

kompensimi dhe se kundërpadia nuk mund të drejtohej ndaj saj, si subjekt procedural, pasi vendimi i kundërshtuar nuk ishte nxjerrë nga ajo.

6. Me vendimin nr. 1036, datë 5.5.2015, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit, duke e vlerësuar atë të drejtë dhe të bazuar në ligj. Ndaj këtij vendimi ka ushtruar rekurs Avokatura e Shtetit, duke parashtruar, krahas shqyrtimit nga gjykatat e ulëta të kundërpadisë së bashku me padinë, edhe se ajo nuk kishte asnjë tagër ligjor për t'u njohur dhe kthyer pronën kërkuësve, pasi këtë tagër e kishte vetëm AKKP-ja, ndaj kundërpadia nuk duhej të ishte drejtuar ndaj saj. Nga ana tjetër, trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar kanë paraqitur kundërrekurs.

7. Me vendimin nr. 00-2024-1060 (115), datë 13.3.2024, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, bazuar në nenet 160, 299 dhe 485, pika 1, shkronja “a” dhe “dh”, të Kodit të Procedurës Civile (KPC), ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit për pjesën e rrëzimit të padisë së Avokaturës së Shtetit dhe prishjen e vendimeve të gjykatës së rrethit e të gjykatës së apelit, si dhe pushimin e gjykimin për kundërpadinë e trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar, me arsyetimin se gjykatat më të ulëta kanë gabuar kur kanë pranuar për shqyrtim kundërpadinë së bashku me padinë, në rrethanat kur nuk plotësohen kushtet dhe kriteret e nenit 160, pika 1, të KPC-së për marrjen në shqyrtim të kundërpadisë, e cila nuk mund të ngrihej në kuptim të nenit 299 të KPC-së, pasi nga pikëpamja formale nuk plotëson elementet përbërëse të një kundërpadie në kuptim të nenit 160 të KPC-së. Konkretisht, sipas saj, akti kundërpadi nuk i plotëson kushtet për të qenë i tillë si në drejtim të mungesës së legjitimitetit formal procedural të Avokaturës së Shtetit, ashtu edhe të mungesës së kriterëve lidhëse të objektit të padisë me atë të kundërpadisë, ndërkohë që mungesa e legjitimitetit procedural formal të Avokaturës së Shtetit e bente të pamundur ekzistencën e gjykimin si një padi më vete të kundërpadisë, e cila, për shkak të të metave të karakterit formal procedural të ndërtimit të ndërgjyqësisë fillestare, nuk plotëson as kushtet e një padie të pavarur.

8. Në datën 12.7.2024 kërkuësi i janë drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, i cili pas plotësimit, sipas parashikimeve të nenit 27 të ligjit nr. 8577/2000, është regjistruar në datën 30.10.2024. Në datën 18.12.2024 Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për diskutim në Mbledhjen e Gjyqtarëve. Kjo e fundit, në datën 27.1.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

9. Gjykata vë në dukje se, në përputhje me nenin 32 të ligjit nr. 133/2015, datë 5.12.2015, “Për trajtimin e pronës dhe përfundimin e procesit të kompensimit të pronave”, AKKP-ja është transformuar në ATP. Për këtë shkak, në tekstin e këtij vendimi, emërtimet e këtij institucioni janë përdorur në përkëmbim respektiv të njëri-tjetrit, duke iu referuar kohës kur janë kryer veprimet dhe janë marrë vendimet përkatëse.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuësi**, në mënyrë të përmbledhur, kanë pretenduar se u janë cenuar:

10.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor*, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

10.1.1. *Së drejtës së aksesit substancial*, si rrjedhojë e pushimit nga Gjykata e Lartë të gjykimin për kundërpadinë, ndonëse përdorimi i këtij mjeti juridik njihet nga ligji. Po kështu, Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje pretendimit kryesor të tyre që lidhet me të drejtën substanciale të pronës dhe nuk ka arsyetuar për ndërhyrjen në këtë të drejtë, në cenim të së drejtës së tyre për akses në këtë gjykatë.

10.1.2. *Standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi: (i) Interpretimi që Gjykata e Lartë i ka bërë nenit 160 të KPC-së për ushtrimin e së drejtës së padisë në formën e kundërpadisë është arbitrar në këndvështrimin kushtetues. Paraqitja e kundërpadisë përbën një mjet të lejuar si nga dispozita ligjore, ashtu edhe nga praktika gjyqësore. Arsyetimi i Gjykatës së Lartë është kontradiktor, pasi pranon që

kundërpadia mund të paraqitet si padi e veçantë, ndërkohë që në praktikë ajo do të ishte bashkuar gjithsesi në të njëjtin proces. Në kundërshtim nga sa Gjykata e Lartë arsyeton, Avokatura e Shtetit nuk është paraqitur në gjykim në cilësinë e përfaqësuesit të AKKP-së, por si palë paditëse. Për këtë shkak, kundërpadia nuk i është drejtuar vetëm këtij organi, por edhe AKKP-së. Gjykata e Lartë duhet të kishte analizuar rolin e këtij organi si subjekt formal i së drejtës dhe si palë në një proces civil. (ii) Arsyetimi i Gjykatës së Lartë është i mangët, pasi ajo nuk është shprehur për shkakun kryesor të kundërpadisë dhe kundërrekursit, që lidhet me të drejtën substanciale të pronës. Ai është kontradiktor, pasi, nga njëra anë, pranon se kërkuessit kanë paraqitur kundërpadi ndaj AKKP-së, ndërsa, nga ana tjetër, shprehet se ata duhej të paraqisnin padi ndaj këtij organi dhe jo Avokaturës së Shtetit, çka e bën këtë vendim arbitrar në këndvështrimin kushtetues.

10.2. *E drejta e pronës*, e garantuar nga neni 41 i Kushtetutës, pasi duke disponuar për pushimin e gjykimit të kundërpadisë Gjykata e Lartë ka zhbërë një proces gjyqësor 12-vjeçar lidhur me të drejtën e tyre për të gëzuar dhe disponuar pronën e trashëguar dhe të drejtat reale në të, në cenim të *parimit të sigurisë juridike*. Përmes procesit administrativ e më pas atij gjyqësor ata kanë synuar rivendikimin e së drejtës së tyre të pronës, të fituar në një nga format e njohura nga Kushtetuta dhe ligji, konkretisht përmes vendimit të ZRKKP-së, Tiranë dhe vendimeve të gjykatave të shkallës së parë dhe të apelit. Gjykata e Lartë nuk është shprehur për pasojat e vendimmarrjes së saj në të drejtën substanciale të pronës dhe vendimi i kësaj gjykate e ka bërë të pamundur ushtrimin e plotë të tagrave të pronësisë, duke krijuar pasiguri juridike. Mënyra sesi Gjykata e Lartë ka interpretuar dispozitat procedurale që lidhen me kundërpadinë nuk përputhet me konceptin kushtetues të së drejtës së pronës. Qëndrimi i saj bie ndesh me vendimin unifikues nr. 24, datë 13.3.2002, të Kolegjeve të Bashkuara të saj (*vendimi unifikues nr. 24/2002*).

11. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka prapësuar:

A. Për juridiksionin

11.1. Gjykata nuk ka juridiksion për shqyrtimin e çështjes, pasi pretendimet e kërkuessve kanë të bëjnë me interpretimin dhe zbatimin e ligjit, çka nuk përfshihet në juridiksionin kushtetues.

B. Për themelin

11.2. Pretendimet për cenimin e *së drejtës së aksesit* janë të pabazuara, pasi kërkuessit nuk kanë parashtruar argumente konkrete në mbështetje të tyre. Vendimi i Gjykatës së Lartë është marrë në bazë të parimeve të së drejtës civile dhe në respektim të dispozitave ligjore përkatëse. Padia është ngritur nga Avokatura e Shtetit bazuar në ligjin nr. 9235/2004, i cili njihet të drejtën e këtij institucioni për kundërshtimin e vendimeve të ZRKKP-ve në mbrojtje të interesave shtetërorë. Ushtrimi i së drejtës për ngritjen e padisë nuk e legjitimon atë si palë në proces, pasi Avokatura e Shtetit nuk është mbajtëse e ndonjë të drejte subjektive. Në padi AKKP-ja është thirrur prej saj në pozitë të kundërt procedurale.

11.3. Pretendimet për cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor* janë të pabazuara, pasi analiza dhe arsyetimi i Gjykatës së Lartë për vlerësimin e objektit të kundërpadisë janë ezaurues dhe të plotë, duke u dhënë përgjigje në mënyrë të argumentuar e me referenca ligjore pretendimeve të ngritura në kërkesë.

11.4. Edhe pretendimet për cenimin e *së drejtës së pronës* janë të pabazuara, pasi padia e Avokaturës së Shtetit për kundërshtimin e vendimit të ZRKKP-së është bërë në mbrojtje të së drejtës së pronës, sipas ligjit të posaçëm nr. 9235/2004 dhe jo në mbrojtje të së drejtës së saj të pronësisë ose si përfaqësuese e ZRKKP-së. Jurisprudenca kushtetuese ka pranuar se Avokatura e Shtetit gëzon vetëm të drejtën e përfaqësimit. Në rastin konkret, Avokatura e Shtetit nuk gëzon pozitën procedurale të bashkëndërgjyqësisë me AKKP-në. Interpretimi që Gjykata e Lartë i ka bërë ligjit në drejtim të dallimit që ekziston mes rolit të Avokaturës së Shtetit si mbrojtëse e interesit pasuror të shtetit dhe interesit të një institucioni shtetëror, palë në gjykim, është i drejtë.

12. *Subjektet e interesuara, ATP-ja, Petrit Mumajesi, Besnik Mumajesi, Fatbardha Mumajesi dhe Arben Mumajesi*, nuk kanë paraqitur prapësime me shkrim, edhe pse janë njoftuar rregullisht.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuësve

13. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

14. Kërkuësit, si individë, legjitimohen *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi kanë qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit kanë ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

15. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, Gjykata vëren se kërkuësit i janë drejtuar asaj me ankim kushtetues individual, duke ngritur pretendime për procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë, për të cilin nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tyre kushtetuese përveç ankimit kushtetues individual.

16. Për sa i takon legjitimitimit *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuësit kanë kundërshtuar vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 13.3.2024, ndërsa ankimin kushtetues individual, në të cilin kanë parashtruar pretendime për cenimin e *së drejtës për proces të rregullt ligjor* në drejtim të *së drejtës së aksesit substancial e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor*, si dhe *së drejtës së pronës të lidhur me parimin e sigurisë juridike*, e kanë paraqitur në datën 12.7.2024. Për rrjedhojë, ata legjitimohen *ratione temporis* për këto pretendime, pasi i kanë paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor.

17. Gjykata konstaton se në parashtrimet e datës 5.3.2025 dhe ato të datës 13.3.2025 ndaj prapësimeve të Avokaturës së Shtetit, kërkuësit kanë pretenduar cenimin e *së drejtës për proces të rregullt ligjor* edhe në drejtim të *së drejtës për t’u dëgjuar dhe për t’u mbrojtur*, si rrjedhojë e shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit nga Gjykata e Lartë, si dhe të *parimit të barazisë së armëve*, për shkak të favorizimit të Avokaturës së Shtetit në procesin e zhvilluar, pretendime të cilat nuk i kanë ngritur në ankimin fillestar. Referuar nenit 1, pika 2, të ligjit nr. 8577/2000 dhe nenit 185 të KPC-së, Gjykata vë në dukje se shkaqet e ankimit kushtetues individual mund të ndryshohen (shtohen ose pakësohen) deri në momentin që vendoset kalimi i çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Bazuar në këto parashikime, Gjykata çmon se këto pretendime të reja, të cilat përbëjnë shtesë të shkaqeve të ankimit kushtetues individual, nuk mund të merren në shqyrtim, pasi ato janë paraqitur nga kërkuësit pas vendimit të Mbledhjes së Gjyqtarëve për kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.

18. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata evidenton se kërkuësit kanë pretenduar se vendimi i Gjykatës së Lartë u ka cenuar të drejtën për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës së aksesit substancial e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, si dhe të drejtën e pronës të lidhur me parimin e sigurisë juridike. Sipas subjektit të interesuar, Avokaturës së Shtetit, Gjykata nuk ka

juridiksion për shqyrtimin e këtyre pretendimeve, pasi ato kanë të bëjnë me interpretimin dhe zbatimin e ligjit, çka nuk përfshihet në juridiksionin e saj. Kërkuesit e kanë vlerësuar të pabazuar prapësimin e Avokaturës së Shtetit, me argumentin se pretendimet e tyre janë parashtruar në kuadër të cenimit të të drejtave kushtetuese dhe vlerësimit të gabuar të ligjit nga Gjykata e Lartë, çka sipas jurisprudence kushtetuese përfshihet në juridiksionin e Gjykatës.

19. Në jurisprudence e saj Gjykata ka theksuar se kontrolli kushtetues që ajo ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes të të drejtave kushtetuese të individit dhe problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 3, datë 26.1.2015; nr. 31, datë 5.7.2011, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këndvështrim të kësaj jurisprudence, në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesit kanë pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor dhe së drejtës së pronës private, të garantuara nga nenet 42 e 41 të Kushtetutës. Në kushtet kur këto pretendime kanë të bëjnë me cenimin e të drejtave themelore kushtetuese, Gjykata vlerëson se, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, ato përfshihen në juridiksionin e saj, ndaj i çmon të pabazuara prapësimet e Avokaturës së Shtetit për mungesën e juridiksionit të saj në shqyrtimin e çështjes.

20. Për sa i takon thelbit të pretendimeve të kërkuesve, duke qenë se argumentet për të cilat ata kanë bazuar pretendimin për cenimin e së drejtës së pronës private të lidhur me parimin e sigurisë juridike janë të ndërruar me ato për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, Gjykata çmon të analizojë çështjen në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, sipas të cilit prona private nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pronës private, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë. Duke mbajtur në konsideratë se kërkuesit parashtojnë se si rrjedhojë e interpretimit të gabuar të ligjit vendimi i Gjykatës së Lartë për pushimin e kundërpadisë u ka cenuar të drejtën për akses substancial përpara asaj gjykate, Gjykata vlerëson të analizojë në vijim bazueshmërinë në themel të pretendimeve të tyre në drejtim të aksesit substancial dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e pronës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e aksesit substancial dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e pronës

21. Kërkuesit kanë pretenduar se Gjykata e Lartë ka interpretuar dhe zbatuar në mënyrë arbitrare nenin 160 të KPC-së për ushtrimin e kundërpadisë, në cenim të së drejtës së tyre për akses substancial në atë gjykatë. Ajo nuk ka marrë parasysh se Avokatura e Shtetit është paraqitur si palë paditëse dhe jo si përfaqësuese e AKKP-së, shkak për të cilin kundërpadia u është drejtuar të dyja institucioneve. Arsyetimi i saj është kontradiktore, pasi ndërsa pranon se kundërpadia është paraqitur ndaj AKKP-së, shprehet se ajo duhej paraqitur ndaj këtij organi dhe jo ndaj Avokaturës së Shtetit. Gjykata e Lartë ka ripërsëritur në mënyrë abuzive shkaqet e parashtruara në rekurs nga Avokatura e Shtetit, ndërkohë që duhej të kishte analizuar rolin e këtij organi si subjekt formal i së drejtës dhe si palë në procesin civil. Po sipas kërkuesve, Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje pretendimit kryesor të tyre që lidhej me të drejtën substanciale të pronës. Duke disponuar për pushimin e gjykimit të kundërpadisë kjo gjykatë ka zhbërë një proces gjyqësor 12-vjeçar lidhur me të drejtën e tyre për të gëzuar dhe disponuar pronën e trashëguar dhe të drejtat reale në të, në cenim të *parimit të sigurisë juridike*. Qëndrimi i saj bie ndesh edhe me vendimin unifikues nr. 24/2002.

22. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka prapësuar se pretendimet e kërkuesve janë të pabazuara, pasi vendimi i Gjykatës së Lartë është marrë në përputhje me parimet e së drejtës civile e dispozitat ligjore përkatëse dhe interpretimi që ajo i ka bërë ligjit, në drejtim të dallimit që ekziston mes rolit të Avokaturës së Shtetit si mbrojtëse e interesit pasuror të shtetit dhe interesit të një institucioni shtetëror, palë në gjykim, është i drejtë. Avokatura e Shtetit ka vepruar në bazë të ligjit nr.

9235/2004, pa qenë mbajtëse e ndonjë të drejte subjektive ose përfaqësuese e ZRKKP-së, Tiranë. Po sipas këtij subjekti, Gjykata e Lartë ka bërë një arsyetim të plotë të çështjes, duke u dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuësve. Në interpretim të drejtë të ligjit ajo ka dalluar drejt rolin e Avokaturës së Shtetit si mbrojtëse e interesit shtetëror nga ai i një institucioni palë në gjykim.

23. Neni 42, pika 1, i Kushtetutës parashikon se prona nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe të drejtën për të pasur nga ajo një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal. Në rast se mohohet kjo e drejtë procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, përpara së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit (*shih vendimet nr. 41, datë 29.5.2024; nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. E drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka pohuar se arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje dhe në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Po sipas Gjykatës, detyra e saj është të shqyrtojë dhe të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventalisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 3, datë 21.1.2025; nr. 50, datë 20.6.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë drejtim, Gjykata ka theksuar se respektimi i të drejtave kushtetuese është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë, e cila i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për të kryer një rol që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën (*shih vendimet nr. 10, datë 4.3.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Për sa i përket së drejtës për pronë private, të parashikuar nga neni 41 i Kushtetutës, Gjykata ka theksuar se ajo përbën një ndër aspektet më thelbësore të shoqërisë demokratike. Sipas Gjykatës, si e drejtë universale e njeriut, e drejta e pronës përfshin çdo posedim të sendeve ose të të drejtave të tjera materiale pasurore dhe në një shtet demokratik individit duhet t'i garantohet gëzimi i qetë dhe pa pengesa të paarsyeshme i kësaj të drejte. Në çdo rast, kjo e drejtë shtrihet ndaj sendeve, pronësia e të cilave është fituar në përputhje me ligjin (*shih vendimet nr. 31, datë 18.4.2024; nr. 53, datë 31.10.2023; nr. 36, datë 21/4.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në lidhje me procesin e kthimit dhe të kompensimit të pronës, Gjykata është shprehur se ai lindi si një nevojë për të vendosur drejtësinë sociale, për arsye se individët ishin zhveshur nga prona në përputhje me legjislacionin e kohës, por në kundërshtim me elementet bazë të së drejtës të shteteve demokratike, në të cilat e drejta e pronës private njihet dhe mbrohet nga rendi juridik dhe se, në këto kushte, individëve të ndryshëm, të cilët ishin privuar nga e drejta e pronës gjatë regjimeve totalitare, u lindi e drejta që të kërkonin të vireshin në të njëjtat pozita juridike për pronën, siç kishin qenë përpara shtetëzimit. Sipas saj, kërkesa e një personi përpara organeve të kthimit dhe të kompensimit të pronave synon njohjen e së drejtës së pronës për një send të caktuar, e cila është një e drejtë subjektive dhe jo një interes i ligjshëm i tij, në kuptim të nenit 32 të KPC-së, ndërsa ajo rregullohet nga Kodi Civil, duke qenë jashtë fushës së veprimit të së drejtës publike. Gjykata ka theksuar se vendimet e organeve administrative, që kanë pasur si kompetencë kthimin dhe kompensimin e pronave, në vite, nuk

trajtohen dhe nuk goditen në gjykatë si akte administrative, por, përkundrazi, shtetasi në gjykatë, në një gjykim të zakonshëm kërkon të drejtën e pronës, duke paraqitur prova në mbështetje të kësaj të drejte dhe se shqyrtimi i saj mund të bëhet vetëm nga gjykata e zakonshme, në përputhje me KC-në (*shih vendimin nr. 27, datë 26.5.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Gjykata vëren se pushimi i gjykimit rregullohet posaçërisht nga ligji procedural civil. Sipas nenit 299 të KPC-së, gjykata vendos pushimin e gjykimit edhe kur konstaton se padia nuk mund të ngrihej dhe kur ky shkak konstatohet nga gjykatat më të larta, ato prishin vendimin e gjykatave më të ulëta dhe vendosin pushimin e gjykimit (shkronja “c”). Ndërkohë, kundërpadia rregullohet nga neni 160, paragrafi i parë, i KPC-së, sipas të cilit i padituri ka të drejtë të paraqesë kundërpadi kur kërkimi i kundërpadisë ka lidhje me atë të padisë ose kur midis tyre mund të bëhet kompensimi. Në jurisprudencën e saj unifikuese, Gjykata e Lartë ka pohuar se që padia e të paditurit kundër paditësit të cilësohet si kundërpadi dhe të pranohet të gjykohet së bashku me padinë në gjykimin e filluar duhet të plotësojë të paktën një nga dy elementet substanciale të kërkuara nga neni 160, paragrafi i parë, i KPC-së, lidhjen (koneksitetin) midis kërtimeve dhe/ose mundësinë e kompensimit (*ndërshtypjes*) të detyrimeve të ndërsjella (*shih vendimin unifikues nr. 901, datë 14.7.2000, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë*). Kundërpadia ka të bëjë me kërkimet e të paditurit në një gjykim të filluar, ku ai jo vetëm që kundërshton padinë, duke kërkuar rrëzimin e saj, por ngre edhe kërtime të tjera që tejkalojnë objektin e padisë, duke pretenduar mbrojtjen e të drejtave të tij subjektive nëpërmjet gjykatës. Këto kërtime në kundërpadi kanë si qëllim, nga njëra anë, realizimin e mbrojtjes të të paditurit ndaj padisë, por, nga ana tjetër, ato parashtrojnë dhe pretendime që qëndrojnë më vete si padi e veçantë (*shih vendimin unifikues nr. 3, datë 28.4.2014, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë*).

28. Në këndvështrim të standardeve të mësipërme, Gjykata çmon të analizojë në vijim vendimarrjen e Gjykatës së Lartë, në pjesën që ka vendosur pushimin e gjykimit të kundërpadisë edhe të kërkesve, për të vlerësuar nëse interpretimi që ajo i ka bërë institutit të pushimit të gjykimit në kontekstin e nenit 299 të KPC-së të lidhur me nenin 160 të këtij kodi ka cenuar të drejtën e tyre për akses substancial në atë gjykatë e, për rrjedhojë, nëse ky interpretim dhe procesi i zhvilluar nga ajo gjykatë kanë çuar në cenimin e së drejtës së pronës private të kërkesve. Po kështu, Gjykata do të analizojë nëse qasja e mbajtur në vendimin e kundërshtuar të Gjykatës së Lartë respekton standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, konkretisht nëse në vendim janë shpjeguar qartë arsyet për pushimin e gjykimit të kundërpadisë.

29. Në rastin konkret, referuar akteve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të gjykimit kushtetues, Gjykata vëren se kërkesit i janë drejtuar organit shtetëror të ngarkuar nga ligji për kthimin e pronës së trashëgimlënësit të tyre, kërkesë e cila është pranuar vetëm pjesërisht, duke u njohur atyre të drejtën e pronësisë dhe të kompensimit për një pjesë të sipërfaqes së saj, si dhe të drejtën e parablerjes së objekteve të ndodhura në të. Vendimi është kundërshtuar në rrugë administrative dhe pas konstatimit të mungesës së juridiksionit administrativ, si dhe kompetencës së AKKP-së për shqyrtimin e ankimit, Avokatura e Shtetit i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi ndaj AKKP-së dhe trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar, duke kërkuar anulimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë, sa i përket njohjes të së drejtës së pronës, kthimit e kompensimit të saj, ndërsa kërkesit kanë paraqitur kundërpadi ndaj Avokaturës së Shtetit dhe AKKP-së, duke kërkuar ndryshimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë dhe njohjen atyre të së drejtës së pronësisë për një sipërfaqe më të madhe, kthimin fizik të saj dhe njohjen e së drejtës së parablerjes të objekteve shtetërore të ndodhura në të në momentin e privatizimit të tyre.

30. Si gjykata e rrethit, ashtu edhe gjykata e apelit kanë pranuar shqyrtimin e kundërpadisë së kërkesve (dhe trashëgimtarëve të tjerë) së bashku me padinë, duke e gjetur atë në përputhje me kërkesat e nenit 160 të KPC-së. Ndërsa Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se shqyrtimi i kundërpadisë duhej të pushohej si padi që nuk mund të ngrihej, sipas nenit 299, shkronja “c”, të KPC-

së, për shkak se ajo nuk plotësonte nga pikëpamja formale elementet përbërëse të një kundërpadie në kuptim të nenit 160 të KPC-së, si në drejtim të mungesës së legjitimitetit formal procedural të Avokaturës së Shtetit, ashtu edhe në drejtim të mungesës së kriterëve lidhës të objektit të padisë me atë të kundërpadisë, duke mos u plotësuar kështu kushtet dhe kriteret e përcaktuara nga kjo dispozitë për shqyrtim e saj së bashku me padinë. Sipas Kolegjit Civil, edhe pse sipas ligjit, Avokatura e Shtetit gëzonte të drejtën e ngritjes së padisë, ajo nuk mund të ishte palë e paditur në padi ose kundërpadi, pasi nuk gëzon legjitimitet procedural pasiv, për sa kohë nuk është pronare e pasurisë shtet dhe as administron këtë pasuri, nuk ka kompetencë të shprehet për kërkimet e subjekteve të shpronësuara për njohjen dhe kthimin e pasurisë dhe nuk është ajo subjekti që ka shkelur, cenuar ose mohuar të drejtat subjektive që trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar synonin të realizonin përmes kundërpadisë. Për rrjedhojë, në kuptim të nenit 160 të KPC-së, mes objektit të padisë dhe atij të kundërpadisë mungonte lidhja e nevojshme, çka sillte, për pasojë, mungesën e kushtit të ngritjes së kundërpadisë si mjet mbrojtës procedural i të paditurit në gjykim. Ky i fundit mund të realizonte pretendimet për pasurinë dhe për kundërshtimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë përmes ngritjes së një padie, duke thirrur në gjykim si të paditur AKKP-në, si organi që me mosveprim nuk ishte shprehur për të gjithë sipërfaqen e pronës së pretenduar prej tyre në rrugë administrative, dhe jo përmes kundërpadisë së ngritur edhe ndaj Avokaturës së Shtetit, e cila është përfaqësuese ligjore e organeve shtetërore mbajtës të së drejtës së pronësisë. Kur gjykohen se bashku një padi dhe një kundërpadi, si rregull, nuk mund të thirren si paditës ose të paditur edhe persona të tjerë, me kërkime të pavarura nga ato të përcaktuara në objektin e padisë dhe të kundërpadisë, përveç rasteve të bashkëndërgjyqësisë sipas neneve 161-162 të KPC-së, ndërkohë që, në rastin konkret, nuk janë kushtet për bashkimin proceduralisht të Avokaturës së Shtetit me të paditurin AKKP. Në këtë situatë, në kushtet e të metave të karakterit formal procedural të ndërtimit të ndërgjyqësisë fillestare, kundërpadia nuk plotësonte as kushtet e një padie të pavarur, ndaj çështja nuk mund të kthehej për rigjykim (*shih, paragrafët 31, 34, 41 dhe 42, faqet 12-15, të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

31. Nga sa më lart, Gjykata vëren se trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar i janë drejtuar organit shtetëror të ngarkuar nga ligji për rivendosjen e së drejtës së pronësisë përmes njohjes së saj, kthimit dhe kompensimit të pronës sipas ligjit të posaçëm. Kjo kërkesë është pranuar pjesërisht nga ZRKKP-ja, Tiranë dhe Avokatura e Shtetit, në cilësinë e institucionit të ngarkuar nga ligji edhe për mbrojtjen e interesave pasurorë të shtetit pranë gjykatave kombëtare, ka kundërshtuar vendimin, duke paraqitur padi në gjykatë, me të cilën ka thirrur si të paditur AKKP-në dhe trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar. Në paraqitjen e padisë Avokatura e Shtetit ka vepruar në bazë të nenit 5 të ligjit nr. 10018/2008, duke u shfaqur në proces në cilësinë e paditësit dhe jo të përfaqësuesit ligjor të ndonjë institucioni shtetëror. Përmes padisë Avokatura e Shtetit ka synuar marrjen nga gjykata të një vendimi për ndryshimin e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë për atë pjesë të tij, me të cilin ishte disponuar për njohjen e së drejtës së pronës, kthimin dhe kompensimin e saj, pra të një vendimi që zhbënte efektet e vendimit të ZRKKP-së, Tiranë dhe, në thelb, mosnjohjen e së drejtës së pronësisë për trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar të së drejtës së pronësisë, duke mbetur në këtë mënyrë prona në pronësi të shtetit.

32. Nga ana tjetër, edhe trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar kanë kundërshtuar të njëjtin vendim të ZRKKP-së, Tiranë, por për atë pjesë të tij me të cilin, për një pjesë të pretenduar të pronës, nuk ishte njohur e drejta e pronësisë, kthimi ose kompensimi i saj. Këtë kundërshtim ata e kanë paraqitur gjatë procesit gjyqësor, duke përdorur për këtë mjetin ligjor të kundërpadisë, me të cilin kanë thirrur si të paditur, krahas AKKP-së, edhe Avokaturën e Shtetit, e cila kishte paraqitur padinë kundër tyre në funksion të mbrojtjes së interesave pasurorë të shtetit. Me fjalë të tjera, kërkuesit me anë të kundërpadisë jo vetëm kanë kundërshtuar padinë e Avokaturës së Shtetit, duke kërkuar rrëzimin e saj, por kanë ngritur edhe kërkime të tjera që tejkalojnë objektin e padisë, duke pretenduar mbrojtjen e së

drejtës subjektive të pronës nëpërmjet gjykatës. Kërkimet e tyre në kundërpadi kanë pasur si qëllim, nga njëra anë, realizimin e mbrojtjes së tyre ndaj padisë, por, nga ana tjetër, ato kanë parashtruar edhe pretendime që qëndrojnë më vete si padi e veçantë.

33. Gjykata konstaton se mosmarrëveshja e parashtruar përpara gjykatave të zakonshme lidhet me të drejtën e pronës, ndërsa (kundër)padia edhe e kërkuarve për njohjen e kësaj të drejte është pushuar nga Gjykata e Lartë. Kjo e fundit, ndonëse ka pranuar se trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar mund të ngrinin padi kundër AKKP-së për rivendosjen e së drejtës së pronës, ka arritur në përfundimin se kundërpadia e paraqitur nga ata në rastin konkret ishte një padi që nuk mund të ngrihej për shkak se ajo ishte ngritur edhe kundër Avokaturës së Shtetit, e cila, sipas asaj gjykate, nuk gëzonte legjitimitet procedural pasiv. Një arsyetim i tillë, në vlerësim të Gjykatës, nuk është në përputhje me standardet kushtetuese, për dy shkaqet e mëposhtme.

34. *Së pari*, vendimi i Gjykatës së Lartë është kontradiktor dhe i paarsyeshëm lidhur me vlerësimin se kundërpadia e trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar ndaj AKKP-së është një padi që nuk mund të ngrihej. Sikurse edhe vetë Gjykata e Lartë ka pranuar, por referuar edhe jurisprudencës kushtetuese, sikundër edhe praktikës gjyqësore ndër vite, subjektet e shpronësuar mund të kundërshtojnë vendimet e organit shtetëror të ngarkuar nga ligji për kthimin dhe kompensimin e pronës, vendime të cilat nuk trajtohen dhe nuk goditen në gjykatë si akte administrative, por, përkundrazi, shtetasi në gjykatë, në një gjykim të zakonshëm, kërkon të drejtën e pronës, duke paraqitur prova në mbështetje të kësaj të drejte. Në këtë kuptim, përfundimi i Gjykatës së Lartë se ishte para një padie që nuk mund të ngrihej dhe gjykimi i saj duhej të pushohej, është haptazi i paarsyeshëm, duke sjellë, si pasojë, kufizimin e aksesit substancial të kërkuarve në atë gjykatë, si dhe cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në shkelje të së drejtës për proces të rregullt ligjor.

35. Po kështu, Gjykata vëren se Gjykata e Lartë ka vënë në diskutim edhe nëse mjeti i përdorur nga trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar plotëson kërkesat e nenit 160 të KPC-së për t'u konsideruar si kundërpadi, duke rezultuar se ato kërkesa nuk plotësohen, çka, sipas asaj gjykate, pengonte shqyrtimin e saj së bashku me padinë e Avokaturës së Shtetit. Në vlerësim të Gjykatës, pavarësisht bazueshmërisë ose jo të këtij përfundimi të Gjykatës së Lartë, vetëm fakti i bashkimit të gabuar të dy padive dhe i shqyrtimit të tyre në të njëjtin gjykim, nuk përbën shkak sipas ligjit procedural për pushimin e gjykimit të padisë së dytë. I vetmi rast kur ligji procedural parashikon pushimin e gjykimit të padisë së dytë është ai sipas nenit 58 të KPC-së, sipas të cilit kur në të njëjtën gjykatë ose gjykata të ndryshme shqyrtohen në të njëjtën kohë mosmarrëveshje midis të njëjtave palë dhe kanë të njëjtin shkak e të njëjtin objekt, vendoset pushimi i gjykimit të mosmarrëveshjeve të paraqitura pas asaj të regjistruar më parë, çka nuk evidentohet në rastin konkret. Për rrjedhojë, edhe në këtë kuptim, përfundimi i Gjykatës së Lartë për pushimin e (kundër)padisë së trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar është i haptazi i paarsyeshëm dhe në cenim të së drejtës së kërkuarve për akses substancial.

36. *Së dyti*, arsyetimi i Gjykatës së Lartë është i paqartë dhe i pamjaftueshëm lidhur me vlerësimin se përse Avokaturës së Shtetit i mungon legjitimiteti pasiv, pasi ajo vepron si përfaqësuese e organeve shtetërore. Në këtë pikë, Gjykata vëren se në rastin konkret bëhet fjalë për një proces gjyqësor të hapur nga Avokatura e Shtetit, në cilësinë e paditësit, me legjitimetet aktiv të fituar për shkak të ligjit, që do të thotë se ajo nuk ka vepruar në cilësinë e përfaqësuesit të organit shtetëror. Për rrjedhojë, edhe në këtë kuptim, përfundimi i Gjykatës së Lartë për pushimin e (kundër)padisë së trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar nuk është i arsyetuar, duke pasqyruar cenimin e së drejtës së kërkuarve për akses substancial.

37. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuarve për cenimin e së drejtës së aksesit substancial dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e pronës janë të bazuara, sipas arsyetimit të këtij vendimi, ndaj kërkesa duhet të pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-1060 (115), datë 13.3.2024, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, për sa i përket kundërpadisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.
Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 19.5.2025.

Shpallur më 26.6.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Marjana Semini, Genti Ibrahim